

Naše Beseda

TOFIELD, ALTA, CANADA.

11. ledna 1920. — Čtená redakce "Pokroku"! Vidím, že mně dočká předplatné na tento dobrý časopis, tak vám zasílám poukázku \$5 a jestli z obnosu něco zbudě, tak to dejte na Československý Cervený kříž. Co se týče "Pokroku", tu musím doznat, že se mně velice líbí a správně mi dochází. Zároveň si dovoluji napsat pár řádků z našeho zde vřkolu. Ohledně úrody sděluji, že nebyla moc valná a to následkem sucha. Nepřelo nám skoro po celé léto, aby to za něco stálo. Oves sypal od 20 do 40 bušů po akru; pšenice od 8 do 15; je to málo, ale na to sucha, jaké zde panovalo po celé léto, je to dost. Myslím, že tomu nic jiného nepomohlo, než že byly chladné noci. Já jsem namlátil 3,000 bušů ovesa, to jest od mlátičky, na váhu však by to bylo hezký víc, poněvadž jsem dostal od 42 do 48 liber na buš. Ovesa prodal jsem železniční káru po 72 1/2 centu buš a 5 centů jsem dostal premii, poněvadž byl dobrého zna. Pak jsem nějaký oves prodal do elevatoru a za ten jsem dostal 66 centů za buš. To je cena asi před dvěma měsíci. Dnes bych zaň dostal mnohem více. Dnes však nemám ani oves, ani peníze, ale mám za to něco jiného. Pšenici jsem nesl, poněvadž ji mraz skoro každý třetí rok poškodí. Také jsem dostal několik psaní ze Spoj. Států, v nichž jsem zám, jak to přijde a je jim to divné, že pšenice zmrzne a oves ne. Inu, protože oves vydrží větší mraz, nežli pšenice. Co se týče zimy, tu jsme dostali asi o měsíc dříve, než jindy přichází. Kolem 8. října napadlo asi 9 palců sněhu a máme jej posavad a při tom byly dosti zimy, tak že teplořez ukazoval po několik nocí až 40 st. pod nulou. Asi před třemi týdny počasí se změnilo a je zase dosti pěkné. Následkem sucha a že přišla zima dříve než jindy, je málo krávnia pro dobytek a bude na tom záležet, jaké počasí bude panovat do jara. Také zde vláda dovolila, že si lidé mohou posílat pro kořalku z jednoho státu do druhého — to jest 1 kvart denně. Jest snad každému známo, že Kanada byla suchá, ale lidi si přece varili kořalku doma. Ovšem, ta nebyla moc dobrá, poněvadž ji jednoho dne uvařili a druhého dne už ji pili. Někteří lidi s ní taky začali obchod a prodávali ji, ale ne příliš dlouho, poněvadž byli chyceni a museli zaplatit pokutu. Ale zase ji dělali druhý a tak to šlo neustále. Také se musím zmínit, že bylo posláno do Calgary za 20 tisíc dolarů kořalky a než tam železniční kára došla, tak kořalka byla pryč. V našem městě Tofield byla kára 3 dni, tak že ji tedy ctili a hezky jí vybrali. Bylo zde 7 policajtů, kteří hledali kořalku s lopatama pod sněhem a ve ovse; vsude, kde totiž mysleli, že by kořalka mohla být ukryta. Tak se jim podařilo, že ji našli asi polovíku. Někteří lidi byli chyceni, tak že jim kořalka přijde hezky draho a někteří se opět napíjí lacinou. — Také dosti často čtu v "Pokroku", jak si lidé naříkají, že je tam vše drahé. Vskak eo my zde tomu máme říkat; myslím, že zde nic není lacinější, leda až eo přijde na uhlí, toho je zde za \$3 tuna. Ale zase za některé věci musíme platit více, než vy ve Spoj. Státech, poněvadž jsou tam vyráběny. Někteří lidi si naříkají z bída a někteří lidi mají plnou kapsu peněz; a také si naříkají, poněvadž si nemohou nahřít druhou kapsu tak čerstva, jak by si přáli. Také jsem častým slyšel, když jsem zůstal ve Spojených Státech, že se stroje a jiné věci prodávají do cizích zemí laciněji, nežli doma. Myslím, že je to asi tak, jako kdyby se poslal z jedné země do druhé bohučik chleba a mezitím by bylo asi deset cirtů, z nichž každý by si ukousl a zároveň přilepil by na bohučik cedulku, aby věděl ten poslední, jak velký kus si ukousl a též věděl, mnoho-li za tu věc má počítat, kteří tu věc koupí. Ti to musí zaplatit všecko. Také nás zde navštívil známý krajan, Matěj Párkous z Ord, Nebraska, a povídal, že krajina se nám zde dosti dobře líbí, ale že už má moc sedě-

vě vlasy, aby se sem stěhoval. Zřevou s ním přijel Václav Pokrka, jenž si zde koupil 320 akrů pozemku, po \$28 akr. Již dříve zde měl koupeno 160 akrů, tak že nyní má zde 480 akrů pozemku, na který se z jara přistěhuje. — S úctou, Frank Bruha.

DALLAS, TEX., 8. ledna 1920. — Čtená redakce! Naleznete poukázku na \$2.50, eo předplatný na "Pokrok". Časopis se nám velice líbí. Děkuji vám za to, že jste mně časopis posílali, ačkoli dlužím od října. V úctě, Joe Steklý.

BUFFALO, OKLA., 17. ledna 1920. — Velečtená redakce "Pokroku"! Odstupte, že jsem se tolik s předplatným na milý nám "Pokrok" pozdíil. — Jest to skutečně velmi cenný list, neboť přináší veskeré zprávy zde i ze zahraničí. Velmi rád bych vám zde získal nějakého nového předplatitele, zde ale to není možným, neboť našich krajanů v tomto okolí není. S krajanským pozdravem vám zasílám \$2.50 a jsem v úctě váš — B. Mayer.

GRETNA, NEBR., 20. ledna. — Čt. red. "Pokroku"! Zde příkladám \$5.50, jako předplatné na "Denní a Nedělní Pokrok", který se mně celkem líbí. "Pokrok" odebírám již přes 40 roků. — V úctě — F. V. Stibal.

Pan Josef R. Fiala, známý zdejší krajan, bydlící v čís. 1718 již. 8. ul., odevzdal nám k uveřejnění zajímavý dopis svého bratrance, faráře a spisovatele na Moravě, jenž stýská si na nepřívětivé poměry v republice. Dopis zní: Milý příteli! Po dlouhé době obdržel jsem o Vás zprávu a jsem rád, že jste zdrav. Já jsem již pátý rok farářem v Budišově u Třebíče. Teď jsem musil převzít redakci celého "Vlastivědy", ale není již těch nadšených přispívatelů a spisovatelů, jako tomu bylo dříve. Pak i ten-tisk jest příliš drahý.

Milý příteli! Vaše vlast Amerika s Francií a Anglií budovaly naše osvobození a naši republiku, ale u nás si zaslouží mnozí "kočar" na sebe, a ne tak krásný stát. Málo milují svou vlast a více svou kapsu. U nás nedělá se politika národa, ale politika stran. Na jedné straně se hromadí kapitál keřasů, a na druhé straně chudnou střední stavy a za krátko i velkostatky. Práce tělesná (ač se nepracuje, a když se pracuje, nepoctivě se pracuje) se cení, duševní nikoliv. Zedník má na příklad větší plat, nežli já.

Že to u nás vede vše k bližší se katastrofě, lze poznati z toho, že dělnická třída dostává vše, eo si přeje, rolníci podle toho zvyšují cenu svých produktů, a chudák a střední stavy to nemohou snést. Keřasuje se prací, podporami, obilím; zkrátka se vším, eo přijde člověku do rukou, se u nás buď keřasuje, nebo se to mnohdy "poctivě" krađe.

Zdá se mi, že není již pomoci. Drahotu dostupuje takové výše, že nelze jí již snést. Uvedu jeden příklad ze svého oboru: Před válkou bývali poplatci při "bohaté" svatbě 20 zl., t. j. 40 K, za které se mohlo koupiti 25 kilogramů másla. — Dnes stojí másto 44 K, takže bych měl poměrně dostati za svatbu 44x25 K, t. j. 1,100 K, a já dostanu dnes 24 K; to znamená skoro nic; za 24 K mohu koupiti půl kilogramu másla, což jest rozdíil!

A tak jest to ve všem. Musím od nového roku vypovědětí knihy, které odbírám, protože bych nemohl pomalu platit. Pro svou osobu nepotřebuji ani kouřiti ani pít, spokojím se se vším; pracuji duševně 10 až 12 hodin denně a to intenzivně ve prospěch dějin našeho národa a naší vlasti, při tom však nebudu mít pomalu eo obléci; z redakčního honoráře ročních 1,200 K připlácím na svou službu a příjem 700 K. — Kdybych nebyl redaktorem "Vlastivědy", nemohl bych té drahoty snést. Kdo však ví, jak za rok budu psát!

Byl jsem asi pñdruháho roku zámečným kaplanem v Náměstí u bratře Haugwice; měl jsem se dobře, ale přece jsem spechal na faru mezi lidi, abych mohl něčím pracovat. — Zajímalo by

me, eo se mluví ve Vašich velikých žurnálech o nás. Srdčně Vás zdraví, AUG. KRATOCHVIL, farář.

Povstalci bojují s Kolčakovci v Irkutsku

Stockholm, 25. ledna. — Dle zpráv získaných zde z Helsingforsu, prudké boje jsou v proudu v Irkutsku, kde všeruská vláda měla svoje sídlo, mezi stoupenci ad mirála Kolčaka, bývalého velitele všeruských vojsk, a povstalci. Někteří kozácké pluky, které podporovaly dříve Kolčaka, připojily se k povstalcům. K revoluci došlo na Kamčatce, kde vojsko ve spojení s obyvatelstvem, zatkl důstojníky a úředníky.

Bývalý císař pomáhá stavět hráze

Amerongen, Holandsko, 24. ledna. — Zatím eo diplomati velmocí zaměstnávají se požadavkem o vydání bývalého německého císaře před tribunál spojenců, bývalý monarcha, pokud bylo možno zjistiti, neždá se býti nikterak vzrušen. Následkem vystoupení vod v řece Rýnu bylo zaplaveno Bentinkovo panství, avšak zámeček sám zůstal záplav ušetřen. Záplavy tyto přispívají značně k rozptýlení myslí bývalého císaře. Pracuje demě s dělníky na sesilování hrází a není tu žádných známek, z nichž dalo by se souditi, že má v úmyslu dobrovolně se vydati v ruce spojenců anebo vrátiti se do Německa.

Sazonov odebral se do Varšavy k poradě

Londýn, 25. ledna. — Sergej Sazonov, bývalý ruský ministr zahraničních záležitostí, přijel do Varšavy, aby konferoval o krociích, bývalé podniknutí mají býti proti bolševikům, dle kodaňské depeše Exchange telegrafické kanceláře. Pravi se, že z Varšavy se odebere do jižního Ruska, aby zahájil vyjednávání s generálem Denikinem.

Těžba uhlí je opět normální

Washington, D. C., 28. ledna. — Těžba měkkého uhlí ve Spojených Státech je nyní normální, poprvé od zahájení stávků havří. Za týden, končící 3. lednem, vytěženo bylo 10,950,000 tun uhlí, čili 2,066,000 tun denně. V následujícím týdnu těžba se zlepšila o 5,000 tun. Celková těžba měkkého uhlí v roce 1919 je odhadována na 458,063,000 tun, což je o 120,000,000 tun méně nežli v roce předcházejícím.

Carranza podněcoval loupežné nájezdy

San Antonio, Tex., 24. ledna. — Carranza a několik jeho hlavních stoupenců podněcovali a suadili dokonce řidiči dlouhou řadu nájezdů na americké majetky, které zahájeny byly podél Rio Grande počátkem roku 1915, dle svědectví, podaného senátumú podvýboru, vyšetřujícímu mexickou situaci. Toto svědectví bylo podepsáno John A. Wallsem, distriktním návladním v Brownsville, Tex., L. R. Barnesem, náčelníkem tajné vojenské služby na pomezí během války, a jinými svědky. Výbor získal od těchto svědků důkazy o tom, že vysocí úředníci mexické vlády podněcovali tyto nájezdy. Jiní svědci poskytli informace o rozmachu radikálního hnutí v Mexiku.

Pokoření bývalých rakouských důstojníků

Berlín, 24. ledna. — Následkem nového pořádku v Rakousku celá řada důstojníků ocitla se bez zaměstnání. Většina jich k žádné práci se nehodí a i kdyby jevila ohotu pracovat, není žádné příležitosti k získání práce. Postavení těchto bývalých rakouských důstojníků je málo závidění hodné, jak naznačuje zpráva, jež právě došla z Vídně. Jistý majitel domu hledal domovnicka a zaujal se o tom v důstojnickém svazu. Za nedlouho dostal spořstu nabídek a mezi žadateli nalezl se jeden major generál, tři plukovníci, dva podplukovníci, sedm majorů a osmáct kapitanů.

RAKOUSKO HLEDÁ PŮJCKU VE SPOJENÝCH STÁTECH

Nabízí jako záruku statky Habsburků, pevnosti a musea.

Paříž, 23. ledna. — Rakousko hledá jedno sto Americanů, kteří by zapůjčili mu million dolarů každý. Jako záruku je ochotna vláda rakouská poskytnouti různé zámky, paláce, lovecké zámečky a revíry bývalého císaře a jiných členů habsburské rodiny. Vedle toho vláda rakouská je ochotna dáti v zástavu musea, veřejné pozemky, pevnosti a jiný vládní majetek, dokud peníze vypůjčené nebudou splaceny.

Dr. Paul Zifferer, rakouský publicista, který nalézá se v Paříži v zájmu této půjčky, prohlásil, že rakouská vláda je ochotna dáti v zástavu všechen svůj majetek, aby získala peníze na nákup chleba a potravin a uchránila tak své obyvatelstvo před hladověním. Ukázal celou řadu fotografií vyhublých dítek vídeňských, aby bylo patrné, jak vídeňská chudina nyní trpí.

"Doba je vážná a potřebujeme rychle úvěru," prohlásil Dr. Zifferer. "Nemáme času na vyjednávání v době, kdy lid náš hyne hladem. Nepomohla by nám Amerika? Můžeme opatřiti všechny potřebné záruky. Zajistě je sto amerických millionů, kteří by zapůjčili million dolarů každý na deset anebo patnáct let a tak zachránili celý národ před vyhladověním. Dáme všechno, eo máme, v zástavu — i město Vídeň. Máme Schoenbrunn, druhý Versailleský palác, jakož i císařský zámek. Nezapomíjme někdo million na záruku sňobek cenného porcelánu, gobelínů a krásného nábytku? V kapitulu je císařský palác, dvorní muzeum, Liechtensteinská galerie a Harrachova galerie s velkým množstvím uměleckých prací, obrazů a soch. Císařská rodina měla více jak dvaet zámků po celé zemi a ty ehace dáti v zástavu anebo dovoliti americkým millionářům, aby přišli do Rakouska a žili v nich až do splacení dluhu."

Všechny uhelné doly byly zavaty Rakousku, ale Rakousko má dostatečné množství nevyvinuté vodní síly. Vodopád může býti použito k výrobě elektriny a tak Rakousko může se státi neodvislým od československého uhlí. Rakusané si přejí, aby američti inženýři přišli a provedli toto elektrizační země. Všechny továrny, jež druhdy vyráběly zboží pro vývoz, dosud existují, jsou však uzavřeny následkem nedostatku uhlí a poklesu váhuty. Dnes je třeba 200 rakouských korun na zakoupení zboží v ceně jednoho dolaru, kdežto dříve stačilo 5 korun. Rakousko má dnes v oběhu za dvanáct bilionů korun pro 7,000,000 obyvatel. Tabákový monopol v Rakousku prodán byl holandské vládě za třicet millionů zlatých. Od příjezdu Dr. Rennera z Paříže získáno bylo jenom čtrnáct tisíc tun chlebovin, ačkoli slíbeno bylo třicet tisíc tun.

Němci popuzovali Mexikány proti Americe

San Antonio, Tex., 23. ledna. — Němečtí propagandisté popuzovali Mexikány proti Americanům již v prvním roce světové války, dle svědectví, podaného soudím Wallsem, který vyšetřoval několik případů nájezdů mexických banditů na americké území. Němci netoliko povzbuzovali Mexikány k nájezdům na americké území, nýbrž opatřovali jim také potřebné zbraňe a střelivo. Jedno se nepochybně o vyvolání nepřátelství mezi Mexikem a Spojenými Státy, tak aby nedošlo k zatažení Ameriky do evropské války.

Nové zeměřesení pocítěno v Mexiku

Mexiko Město, Mex., 25. ledna. — Silné otřesy země byly pocítěny ve Vera Cruz ve čtvrtek ráno. Žádné zřáty na životech nebyly oznámeny, ačkoli několik obydlí při zeměřesení bylo zničeno. — Pozdější zprávy naznačily, že otřesy zničily v Coatzacoahu všechny budovy, jež zůstaly státi po zeměřesení dne 6. ledna a značné škody způsobeny byly v Saluoralu a San Francisco de la Pena.

Odborné vysvětlení a úsudek o rozhodnutí nejvyššího stát. soudu v otázce, kdy, kde a za jakých okolností možno cizím jazykům vyučovat

(Vydavatelé tohoto časopisu, aby krajan v Nebraska důkladně seznámili se zákonem ohledně vyučování cizím jazykům, posílali schopného českého právníka, p. Jos. T. Votavu, o podání svého dobrodání, jež je obsaženo v níže uvedeném článku.—Red.)

Čtený pane Bures! —

Na vaši žádost, abych podal dobrozdání o výroku vrchního soudu státu Nebraska v tak zvaném 'Foreign Language Case,' čili případ cizojazyčných škol, ve kterém zastupoval jsem české jazykové školy a též české farní školy, dovoluji si říci následující:

1. Co se týče českých jazykových (svobodomyslných škol):

Tyto školy, (totiž školy jako česká škola v Omaze a česká škola v South Omaze, které pouze učí jazyku, — psaní, čtení a mluvení — a kteréž jsou vyučovány pouze v čase, kdy děti nechozí do veřejných škol), jsou tímto soudním rozhodnutím úplně vyjmuty z tohoto zákona (Siman Law) a mohou býti vydržovány tak jako by tohoto zákona nestávalo.

Dle soudního rozhodnutí, cizí jazyk nesmí býti vyučován, a nesmí ho býti používáno ve vyučování ve všech veřejných školách, a též ve všech privátních školách, kteréž zaujímají místo veřejných škol. Soud rozhoduje dále, že "školy, které zaujímají místo veřejných škol," jsou pouze takové, ve kterých návštěva postačuje, by děti učinily zádot nucečné návštěvy škol. Pouze takovéto školy, veřejné obecné školy a privátní školy, kteréž zaujímají jejich místo, spadají pod Simanův zákon.

Stávalo jakési nedorozumění ohledně tohoto soudního rozhodnutí; zprávy v anglických novinách byly neúplné, a tu někteří myslili, že snad jazykové školy se musí inkorporovat. Proto chei zdůraznit, že toho třeba není. Co se týče škol, které jsou vyučovány pouze v sobotu, v neděli, večer, v letních prázdninách atd., cizojazyčné tyto školy jsou úplně sprostěny od tohoto zákona, a mohou pokračovat, jako vždy před tím.

2. Co se týče farních škol, které zaujímají místo veřejných obecních škol:

Farní školy, a všechny jiné privátní školy, které vyučují všem předmětům, a zaujímají místo veřejných škol, tak že děti, které je navštěvují, jsou sprostěny návštěvovat veřejné školy, dle zákona nucečné návštěvy škol, spadají pod nucečný zákon (Siman Law). Tyto školy musí míti kurs v sekulárních předmětech té samé hodnoty, eo veřejné školy, které děti by navštěvovaly, kdyby nebylo těchto privátních škol. V těchto privátních školách vyučování musí se díti v jazyku anglickém ve všech předmětech, jenom ne v morálce a náboženství. Náboženství a morálka může býti učeno v cizím jazyce; ovšem, též i v českém, a to v kterékoli hodině.

Farní školy mohou vyučovat českému jazyku před a po školních hodinách, večer, v sobotu, v neděli a za prázdnin, anebo v jiném case, kdy děti ve veřejných školách mají prázdniny. Též mohou vyučovat českému jazyku za "recessus," za polední "intermisse," kdy jinak děti měly by prázdnou.

Co se týče farních škol, následující otázky a odpovědi mohou vrhnouti další světlo. Tyto otázky byly zaslány některým právníkům, kteří byli zastoupeni v tomto případě. Moje odpovědi, které jsou též odpověďmi jiných právníků, jsou jak následuje:

1. Mohou farní školy, které mají kurs té samé hodnoty jako veřejné školy a jež děti by navštěvovaly, vyučovati náboženství a morálce, po dobu 45 minut, od 9:00 do 9:45 hodin ráno, a používat jakéhokoliv jazyka, kterýž je potřebný a vhodný?

Odpověď: — Ano.

2. Mohou takovéto farní školy použiti část polední "intermisse," řekněme od 1:00 do 1:30 hodin, a vyučovati mimoskolní předmět (optional study) jako cizím jazyku?

Odpověď: — Ano. Jestli totiž jinak děti by měly intermisse, anebo děti ve veřejných školách mají intermisse.

3. Může-li cizího jazyku býti používáno ve vyučování obyečných předmětů, ve školních hodinách, v takových farních školách?

Odpověď: — Soud odpovídá na toto jak následuje: "Jest známo, že nejlepší náučit se cizím jazy-

kyku, jest obeovati pouze s těmi, kteří používají a mluví takový jazyk. Ovšem, mimochodně používají jazyk domova, tak aby se mohli vysvětlit význam anglických slov, by nebyl přestupek tohoto zákona, když takové vysvětlení by bylo z dobré vůle dáno."

Tedy do té míry, jak soud naznačuje, může býti použito cizího jazyka i ve vyučování jiných předmětů ve farních školách. Ovšem, náboženství, jak naznačeno nahore, může býti vyučováno v cizím jazyku úplně.

Ku lepšímu porozumění podávám překlad několika částí tohoto soudního rozhodnutí:

6. Slovo "škola" jak používáno v Chapter 249, Laws 1919 (totiž Siman Law), znamená a míní školu, kteráž podává kurs takové hodnoty, jak předepsáno v zákonu o nucečné návštěvě školy, a ve kteréhož škole návštěva vyhovuje závazkům zákona nucečné návštěvy školy."

8. Chapter 249, Laws 1919 (totiž Siman Law), nezapovídá vyučování cizího jazyka, jestli toto je pouze eo další předmět v kursu, a takovéto vyučování nepřekážá obohatit vyučování a nedává se v pravidelných školních hodinách.

"Zákon nucečné návštěvy školy, tak jak opraven v roce 1919, nařizuje, že každé dítě, mezi 7 a 16 lety stáří, musí navštěvovati buďto veřejné aneb privátní školy po dobu neméně než dvanácti týdnů, a ve městě po celou dobu, jako jest školní rok ve veřejných školách (s některými výjimkami)."

"Všechny privátní školy a jejich učitelé podléhají státním zákonům, pokud se týče kvalifikace a certifikace, a tyto školy musí míti dostatečné pomůcky školní, a též musí býti tříděny a musí míti kursy té samé hodnoty jako veřejné školy v onou distriktu. V tomto zákonu nie nesmí býti konstruováno, eo by bránilo vyučování náboženství v takovýchto privátních školách."

Filosofové před mnoha lety poukazovali, že záchrana republiky spoívá v inteligenci a etnosti občanstva. Bezpečí lidu je nejvyšší zákon. Ale že stát jest všechno a jednotlivce pouze jeho součástka, přiči se ideálům demokracie a osobní svobodě... Stát má kontrolovat výchovu občanstva tak daleko, aby se to dělo v jazyku země, a aby se pojistilo, že oni budou rozumět své vládě, a budou schopni vzíti účast na ní... Dále ale výchova má býti ponechána úplně svobodě jednotlivce."

Tento zákon (Siman Law) pouze doplňuje zákon o nucečné výchově škol.

Slovo "škola," tak jak jest ho používáno v tomto zákonu, míní školu, kteráž dává takový kurs jako jest předepsán pro veřejné školy, a ve kterých návštěva jest dostatečná dle zákona nucečné návštěvy školy. Úmysl zákonodárny byl, že žádný čas, který jinak má býti věnován předmětům, jaké jsou vyučovány ve veřejných školách, nemá býti použit pro učení se cizímu jazyku. Neboť jakýkoli čas jest použit pro cizí jazyk, musí býti nezbytně vzat od předmětů, jež mají býti vyučovány v jazyku anglickém.

"Jestli ale dítě navštěvovalo veřejnou nebo privátní školu pro předepsaný čas, nemohlo to býti úmyslem zákonodárny brániti rodičům, buďto aby sami anebo skrz učitele, nechali své děti učit se jiným předmětům, kterých by oni uznali za vhodné. Nemůže býti otázka o kulturní hodnotě znalosti cizích jazyků. V tomto zákonu není nic, eo by bránilo vyučování českému jazyku v sobotu anebo v neděli, tak jako to činí intervenující české školy v Omaze a South Omaze."

Pravi se, že v těchto farních školách farář anebo učitel nemůže správně učiti náboženství v anglické řeči. Nezáleží, v jakém jazyce se učí; eo přispívá k dobrým mrávkám a dobrému občanství, jest, eo se učí a ne jak se učí, a tak jak my vykládáme tento zákon, není v něm nic, eo by zabráňovalo takovému učení v cizím jazyku. S veskerou úctou,

JOSEPH T. VOITAVA.